

Artikel 175 Gemeentewet (Noodbevel)

1. In geval van oproerige beweging, van andere ernstige wanordelijkheden of van rampen of zware ongevallen, dan wel van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, is de burgemeester bevoegd alle bevelen te geven die hij ter handhaving van de openbare orde of ter beperking van gevaar nodig acht. Daarbij kan van andere dan bij de Grondwet gestelde voorschriften worden afgeweken.

2. De burgemeester laat tot maatregelen van geweld niet overgaan dan na het doen van de nodige waarschuwing.

Artikel 176 Gemeentewet (Noodverordening)

1. Wanneer een omstandigheid als bedoeld in artikel 175, eerste lid, zich voordoet, kan de burgemeester algemeen verbindende voorschriften geven die ter handhaving van de openbare orde of ter beperking van gevaar nodig zijn. Daarbij kan van andere dan bij de Grondwet gestelde voorschriften worden afgeweken. Hij maakt deze voorschriften bekend op een door hem te bepalen wijze.

2. De burgemeester brengt de voorschriften zo spoedig mogelijk ter kennis van de raad, van de commissaris van de Koning en van de officier van justitie, hoofd van het arrondissementsparket.

3. De voorschriften vervallen, indien zij niet door de raad in zijn eerstvolgende vergadering die blijktens de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht, worden bekrachtigd.

4. Indien de raad de voorschriften niet bekrachtigt, kan de burgemeester binnen vierentwintig uren administratief beroep instellen bij de commissaris van de Koning. Deze beslist binnen twee dagen. Gedurende de beroepstermijn en de behandeling van het administratief beroep blijven de voorschriften van kracht.

5. Hoofdstuk 6 en afdeling 7.3 van de Algemene wet bestuursrecht zijn niet van toepassing op het administratief beroep, bedoeld in het vierde lid.

6. De commissaris kan de werking van de voorschriften opschorten zolang zij niet bekrachtigd zijn. Het opschorten stuit onmiddellijk de werking van de voorschriften.

7. Zodra een omstandigheid als bedoeld in artikel 175, eerste lid, zich niet langer voordoet, trekt de burgemeester de voorschriften in. Het tweede lid is van overeenkomstige toepassing.

Noodverordening of noodbevel?

De noodverordening richt zich tot aan een grote groep en is vaak van langere duur. Het schenden van de verordening is een overtreding. Een noodverordening moet worden afgekondigd, moet kenbaar worden gemaakt aan de betrokkenen en de gemeenteraad en moet op tijd worden ingetrokken. Volgens de gemeentewet moet de gemeenteraad in de eerstvolgende vergadering de verordening bekrachtigen. Daarmee heeft zij een controlefunctie. Wanneer de gemeenteraad de noodverordening niet bekrachtigt, vervallen de daarin opgenomen voorschriften.

De noodverordening geldt voor een afgebakend gebied, bijvoorbeeld in de volgende situaties:

- Burgemeesters zetten een noodverordening in om te voorkomen dat er tijdens Oud en Nieuw auto's worden gestookt op bepaalde plaatsen.
- Of om het gebied te ontruimen dat in de risicozone ligt tijdens een bomontruiming.

Een noodbevel is zwaarder en richt zich specifiek op één of enkele personen. Overtreding van een noodbevel is een misdrijf. Soms worden ze in samenhang gebruikt; bij rellen in Culemborg gold een noodverordening (*algemeen verbindende verordening*). Op de toegangswegen richting Culemborg werd gebruik gemaakt van de noodbevelsbevoegdheid (*individuele werking*), om mensen die op de rellen afkwamen terug te kunnen sturen.

Om de verschillen tussen een noodbevel en een noodverordening te duiden, kan de volgende tabel uit de bundel *Als het dan toch gebeurt* (2007), gebaseerd op het Twentse Draaiboek Bestuurlijk Handelen (2005), behulpzaam zijn.

Noodbevel artikel 175 Gemeentewet	Noodverordening artikel 176 Gemeentewet
Gericht tot één of meerdere personen	Gericht op een ieder die er mee te maken krijgt (algemeen verbindend voorschrift)
Na opvolging bevel is rechtstoestand uitgewerkt	Schept een blijvende rechtstoestand
Bekendmaking aan degene(n) tot wie het bevel zich richt; indien mogelijk ook het bevel op schrift uitreiken	Algemene bekendmaking op een door de burgemeester te bepalen wijze (bijv. media, internet, gemeentehuis en politiebureau)
Niet naleving: sanctie artikel 184 Wetboek van strafrecht (misdrijf)	Niet naleving: sanctie artikel 443 Wetboek van strafrecht (overtreding)
Bestuursrechtelijke (marginale) toetsing en Gemeenteraad kan zich achteraf uitspreken over het gebruik.	Bestuurlijke controle: bekrachtiging door gemeenteraad (A); melding aan Commissaris van de Koningin (B); en (straf)rechterlijke toetsing bij geschil (C).